

EINSRETTINGA HAR VORE SÅ GODT SOM TOTAL

I «Nytt Norsk Tidsskrift» nr. 2/90 drøfter Ole Kristian Grimnes historieskrivinga om okkupasjonstida. Han seier

«det er påfallende i hvor liten grad man fra NS-hold har maktet å levere annet enn rent kildemessige bidrag til historieskrivingen, og i hvor høy grad den historieinteresserte må ty til forfattere som ikke deler NS' syn om han vil vinne noen forståelse for NS' historie.»

Forfatteren slår fast at årsaka til dette ligg

«hos en brennemerke NS-generasjon og dens sønner og døtre. . . . Også i annen generasjon sitter svimerket dypt og tvinger til taushet.»

Dei forsøk som NS-folk har gjort på å koma til orde, feier Grimnes unna som *apologi*. Ein må vel gå ut frå at denne karakteristikk er meint å omfatte bl.a. desse bøkene: Odd Melsom: «Supplement til okkupasjonshistorien» (tre bind), Einar Syversen: «Også dette bør være sagt,» Gustav Smedal: «Patriotisme og landssvik», Adolf Hoel: «Universitetet under okkupasjonen», Håkon Meyer: «Et annet syn», og Arne Stornes: «Spor i vår nære historie.» Dei to sistnemnte forfattarane var elles ikkje organiserte NS-medlemmer, men deler i all hovudsak vårt alternative historisyn. Det same kan seiast om norskamerikanaren, professor Lyder Unstad, og den britiske bladmannen Ralph Hewins.

Ein skulde då tru at alle desse kunde måle seg med kven som helst av dei såkalla «nasjonale» når det er tale om objektiv historie. Men alle møter den store bøygen som forfatteren Grimnes kallar «det nasjonale konsens-syndromet.» (Usunn enighet. Red.s. anm.) Men kva er så *det*? Er det ikkje berre eit nytt og fint ord for einsretting?

«en fundamental konsens om at opposisjon og kamp mot den nazistiske statsmakt med demokratisk restaurasjon som endelig mål var av det gode, og at NS og okkupant var av det onde. . . . All seriøs historieforskning om okkupasjonen har i virkeligheten vært drevet innenfor rammen av denne konsens.»

Forfatteren prøver å forklare dette fenomenet ved å trekke eit

Av Trygve Engen

skille mellom «det nasjonale» og NS' «nasjonalisme.»

«Det var det udemokratiske innholdet i NS' nasjonalisme som gjorde partiet unasjonalt. . . .»

Her er vi ved eit kjernepunkt: Den britiske krigspropagandaen greide å *einsrette* ein stor del av det norske folket, slik at det forveksla *fedrelandet* med *riksstyret Nygaardsvold* og det *demokratiet* dei trudde dette representerte. Og til å sjå bort frå det sørgelege faktum, at det som det norske regjeringspartiet hadde vakse seg stort og sterkt på, det var:

- 1) agitasjon *mot* demokratiet, *for* proletariatets diktatur, og
- 2) agitasjon *mot* norsk sjølheving ved nøytralitet og forsvar.

Det marxist-infiserte norske arbeidarpartiet var i realiteten ikkje det slag meir «nasjonalt» enn den internasjonale storfi-

nansen som det påstod å kjempe mot. Mellom dem som streid for det norske folks friedom og sjølråderett, var NS i første rekke. Ingen sannferdig historieskriver kan koma utanom dette faktum.

Krigspropagandaen fekk også folket til kritikklaut å identifisere *demokratiet* med *parlamentarismen*. Dei gløynde at vårt folk, bortsett frå det direkte folkestyret i norrøn sagatid, også hadde eit funksjonsdyktig demokrati dei første hundre år *etter* 1814, derav minst 70 år heilt utan parlamentarisme og partivesen. Men i 1933 kunde samfunnsforskarer Bertram Dybwad Brockmann slå fast:

«Demokratiet er foreløpig blitt en opplagt fjasko under ledelse av det store antall undermålere som hittil har ført an i vårt land.»

Alt på den tid var partivesen net på god veg til å øydelegge det som var att av demokrati.

(Forts. side 6)

Stolt av mitt NS-opphav!

Av Arnfinn Nuland

Iakttagelser av realitetene går i all hovudsak ut på at moderne miljøproblem er samtidens største trussel og at de er selvforskyldte.

Sivilisasjon og demokratiske idealer har således bevirket ikke bare ønskede forandringer.

Fra munnen på samvittighetsløse agitatorer og i ørene på et umodent og ukritisk publikum virker begrepet *frihet* som 100% løsnings på alle problem og alle plager. Eks. DNA's glansparole, det norske valgflesk som til dato har samlet flest velgere, og lyder som flg.: «*Alle mennesker har krav*». Ev. forpliktelser og motytelser blir *ikke* tilsvarende understreket. Intet valgmanifest har kunnet konkurrere med dette i kampen om velgernes gunt. I den demokratiske verden står det velgerne fritt å velge uansett hvor ufornuftig eller kynisk valget måtte være. Uheldige konsekvenser rammer likevel i det alt vesentlige *andre*. Dette har det hittil

vært mulig å spekulere i og det har blitt gjort. Eks. den offisielle norske politikk før 9/4-40. De uheldige konsekvenser rammet i det alt vesentlige dem som *ikke* var ansvarlige for førkrigstidens politiske uansvarlighet og udelighet. Det norske folk fikk lide, men de som fremfor alt fikk gjennomgå var det lille mindretall som prøvde å demme opp for galskapen, og som gjorde det. Og som lykkedes i dette i den grad at nasjonen Norge kom ut av krigen med bedre folkehelse og folkeøkonomi enn den gikk inn i krigen.

Dersom noe kan kalles å gjøre det beste ut av en foreliggende katastrofe, har noen et bedre eksempel på dette enn NS's innsats under krigen? Far og onkel sto i NS. Jeg er stolt av dem for det. Og det skal også *alle* de andre være som hadde slektninger som da mest det gjaldt fulgte parolen: «*Fellesnyten foran egen nytten.*»

NS-leger hedret i Argentina



Kiseruds byste.

En av våre venner som har vært på besøk i den lille indianerbyen Cachi i nordre Argentina, kom der over byster av to NS-leger som vi husker godt fra den gang, nemlig Arne Høygaard og Thorleif Kiserud. Disse to var ildsjelene i opprettelsen av Cachis sykehus, og myndighetene har hedret dem ved å reise byster av dem på sykehusets område. Kiserud døde i 1962, bare femti år gammel. Høygaard ble 75 år og døde i 1981. Høygaard var dr. med. og i mellomkrigstiden kjent som en meget aktiv arktisk forsker.



Høygaards byste.

Nygaardsvold:

«Håpløst å fortsette krigen»

Av E. L., Oslo

7. juni 1940 kl. 14 ble det holdt statsråd hos Kongen i Tromsø. Statsministeren la fram det som denne gang var hovedsaken, idet han uttalte (Statsrådprotokollen 7. juni 1940 s. 4-8):

«Under disse forhold og fordi det har vist deg umulig å skaffe hæren den nødvendige ammunisjon og annet krigsmateriell, ville det være håpløst å fortsette krigen.»

«Kongen bifalt innstillingen.» I dette statsråd sa Kongen ja til kapitulasjonen, hvorefter general Ruge ble befalt å innlede kapitulasjonsforhandlinger med tyskerne. Resultatet kjenner vi.

Efter at general Ruge, i henhold til ordre fra konge og regjering, kapitulerte den 10/6 1940, var Norges statsrettslige stilling

(Forts. side 8)

BLIKK PÅ VERDEN

Av Arbilder

En krig mot og for Islam?

Fra Marokko i vest til Malaysia i øst demonstrerer store muslimske folkemasser til fordel for Saddam Hussein. Det gjør de fordi de mener at Gulf-konflikten er en krig for og mot Islam. Har de rett i det?

Når det i dag føres krig mot Irak med FN's samtykke er den formelle grunn at Irak har overfalt et naboland og nekter å trekke seg ut igjen, men man må være blind for ikke å se at det her også dreier seg om en kamp om kontrollen over verdens viktigste oljeressurser. Ingen av disse grunner indikerer imidlertid en kamp mot religionen Islam som sådan. Korstogenes tid er forlengst forbi.

Det de muslimske demonstranter likevel bør være oppmerksom på, er at de selv kan komme til å gjøre Golf-konflikten til en krig mot Islam. Den faren løper de hvis de gjør Islam til et maktmiddel i Saddam Husseins hender. Det er jo nettopp det som er faren ved Islam at den av fanatikere så lett kan knyttes til ekstrem politikk og maktutfoldelse. Mange muslimer ser selv denne faren og forsøker å holde igjen, men de islamske fundamentalisters stadig økende makt i mange land truer med å trenge de mer moderate krefter tilside.

Islam har bortimot en milliard tilhengere, i alt vesentlig asiatiske folkeslag og med araberne som et sentralt element. Hvis det skulle lykkes å hisse dette folkehav opp til kamp mot de «vantrø», og dersom en hensynsløs maktpolitiker som Saddam Hussein skulle få herredømmet over en slik bevegelse, ville verden stå overfor en katastrofe. Det ville ikke engang være nødvendig at kampen tok krigs form. Om politikere av Saddam Husseins støpning fikk herredømmet over Mellom-Østens oljeressurser og de enorme økonomiske midler som følger med dem, ville de kunne diktere oss andre sine betingelser. Måtte det aldri komme så langt!

Balernes «gjester»

I pressen har det hevet seg røster som kritiserer balernes måte å drive sin frihetskamp på. Det hevdes at de går for fort frem, og at de på den måten kan forsinke frigjøringsprosessen med mange år. Noe er det nok i dette. For øyeblikket er Gorbatsjovs store oppgave å holde det sovjetiske imperium sammen. Gir han nå etter på ett punkt, kan det rase sammen på flere andre. Han har imidlertid ikke stilt seg helt avvissende til baltisk selvstendighet, men forlanger bare at frigjøringen eventuelt må foregå etter bestemte regler. Det er sannsynligvis klokt å ta ham på det ordet.

Jeg kan altså i noen grad følge dem som kritiserer balterne, men disse folkene bruker også argumenter som på ingen måte er godtagbare. Hør f.eks. på dette: «Og selv om dette var ulovlig i utgangspunktet, kommer vi ikke bort fra at disse landene i mellomtiden har utviklet seg til flernasjonale deler av den flernasjonale staten Sovjetunionen.» (Sovjeteksperten Peter Normann Waage til Morgenbladet 2/2.) Her anføres det altså mot balternes selvstendighetskamp at Baltikum i okkupasjonstiden er blitt invadert av fremmede folkeslag, hovedsakelig russere. La oss tenke oss at Tyskland hadde vunnet annen verdenskrig og deretter plassert 3-4 millioner tyskere i Norge. Hvor mange nordmenn ville av den grunn ha anerkjent at vårt land var og måtte være en tysk provins? Ihvertfall ville ingen NS-folk ha gjort det.

Når man besøker Baltikum, ser man helt klart at russerne er et fremmedelement. De har på ingen måte glidd inn i den opprinnelige befolkning. Tvert imot holder de seg oftest for seg selv i egne boområder som nesten har form av ghettoer. Sproget sitt holder de også fast på. Og de egentlige baltere ser så avgjort på dem som fremmede.

For fort i Sør-Afrika?

Utviklingen i retning av likestilling mellom Sør-Afrikas forskjellige raser går fortere og fortere. Ingen kan lenger klage på de Klerks gode vilje, og det er nå rent anstaltmakt å holde fast på sanksjoner mot hans regime. Spørsmålet er kanskje om han går for fort frem. Flertallet av de hvite har stadig meget store betenkeligheter med hensyn til reformenes tempo, og de sitter fremdeles med maktmidlene i landet. Flertallet av de sorte er ikke av den urbane sorten vi gjerne blir presentert for i TV. Svært mange av dem befinner seg fremdeles på et utdanningsnivå som gjør det vanskelig for dem å funksjonere på riktig vis i et pluralistisk samfunn uten strenge regler. De hvites såvel som de sories uforberedthet kan meget vel føre til alvorlige komplikasjoner, ja, endog til et blodig kaos.

Derfor ble Quisling mislikt av Fedrelandslaget

Av John Sand

«Overfor Lehmkuhl hadde Fridtjof Nansen flere ganger fremhevet Quisling som en glimrende mann og en mann Fedrelandslaget kunne få stor glede av.» (Andreas Norland i «Hårde Tider»)

Da mange lesere nok har glemt Fedrelandslagets tilblivelse og mål, er det vel nødvendig med en liten historikk.

Fedrelandslagets opphavsmann var Joakim Lehmkuhl, sønn av Kristoffer Lehmkuhl som i 2 1/2 år var arbeidsminister i Chr. Michelsens regjering. Dessuten var Joakim Lehmkuhl en nevø av Chr. Michelsen. Lehmkuhl var født i 1895. Etter fire års studier i USA kom han hjem med utdanning som elektroingeniør fra Harvard og administrasjonsingeniør fra Massachusetts Institute of Technology.

Fedrelandslaget ble stiftet 25/1 1925. Chr. Michelsen sa under åpningsmøtet i en stappfull festsal i Logen i Bergen: «Den samme solidaritet som en ny tid krever mellom folkene, må også gjennomføres mellom klassene i det enkelte folk.»

Åpningsmøtet i Oslo begynte om kvelden den 29. januar. Møtet fant sted i Storsalen i Calmeyergatens Misjonshus. Da salen bare rommet 1200 personer var det mange som ikke slapp inn. Etter en kort åpningstale av ingeniør Lehmkuhl fikk den landskjente skolebestyrer Lars Eskestrand ordet. Han sa at han ville droppe sin hjertesak, målsaken, til fordel for «samling og samarbeide.» Den samme samlings-tanke ga Fridtjof Nansen uttrykk for i sin sluttappell: «Fedrelandslagets program er å få sveiset det norske folk, by og land, alle klasser, sammen til et folk...» Andre talere, bl.a. Worm-Müller tok et kraftig oppgjør med den tids diktaturånd.

«Lagets grunnide var den nasjonale samling» skriver Andreas Norland i «Hårde Tider» s. 52. Samtidig var det innenfor Fedrelandslaget massiv enighet om at laget skulle være en bred antikommunistisk bevegelse. Det var først i 1926 at det organiserte lagsarbeide kom i stand. Lokallag ble dannet fra Sørlandet til Vadsø. Medlemstallet ble ved utgangen av 1926 anslått til nærmere 30.000 og i 1930 til over 100.000. Fedrelandslagets offisielle organ var Norges Fremtid, fra våren 1932 ABC.

Hvordan var det mulig å samle en slik stor medlemsmasse? Etter min mening skyldes det i første rekke at laget hadde en slik enestående fører-

skikkelse i sin midte: Fridtjof Nansen. Overalt hvor Nansen holdt foredrag strømmet folk til. Under Nansen-stevnet i Tønsberg den 26. august 1928 samlet det seg 15.000 mennesker for å lytte til Nansen. «Norge har eid større talere enn Nansen, men ingen som kunne gjøre et dypere og varigere inntrykk. Der var en forunderlig appell i ham», uttaler Wilhelm Keilhau.

Landslagets formann gjennom 10 år, Joakim Lehmkuhl, gjorde også en fortreffelig innsats. Han var en vel skolert organisasjonsteoriker som forsto å ta i bruk moderne salgs- og reklamemetoder. Musikk, lysbilder, film og annen underholdning kjennetegnet Lehmkuhls markedsføring. De nokså høyre-radikale studenter Realph Norland, Holger Ursin og Ranik Halle hadde i 1924 flyttet den Konservative Studentforening fra venstre til ytterste høyre fløy. Med ungdommelig entusiasme kastet de seg inn i kampen for Fedrelandslaget. Norland var landssekretær fra 1926 til 1932 og Halle ble redaktør for Norges Fremtid.

Både Kommunistpartiet og Arbeiderpartiet stemplet Fedrelandslaget som fascistisk. Den samme oppfatning ble også gjort gjeldende i store deler av Venstre. I Høyre var synet på Fedrelandslaget delt. Tidligere statsminister, general Jens Bratlie, en av Hambros motstandere i Høyre, knyttet sitt navn til Fedrelandslaget, mens Hambro var motstander. Ved kaffen etter en middag for fremstående personer den 8/4 1929 ga Hambro uttrykk for at Fedrelandslaget var et onde «saa at spørsmålet bare skulle være, hvordan man bedst skulle slaa det ihjel.» Fra Fedrelandslagets side ble det gitt uttrykk for at Hambro nærte «et glødende hat» mot laget. Men Høyres menige velgere sluttet opp om det. Det samme gjorde en rekke lokale tillitsmenn. Kjernen i Fedrelandslagets bygdela kom fra Bondepartiet, og den fremtredende Bondepartimann rittmester Ole Sandberg var medlem av Fedrelandslagets råd. Også den kjente Bondepartimann skolebestyrer O.K. Skuggevik sluttet seg til laget allerede ved starten. «En folkereising mot partivanstyret må komme fra Fedrelandslaget» sa Skuggevik. Men flere av Bondepartiets ledende menn hadde ikke noen god kontakt med Fedrelandslaget. Frisinnede Venstre var utvilsomt det parti som så med størst velvilje på laget. Men ved Stortingsvalget i 1927 ble

partiet nesten utslettet; det mistet 9 mandater og ble sittende igjen med bare to.

Men nå til hovedtemaet for denne artikkel. Vidkun Quisling var blitt valgt til styremedlem i Oslo Fedrelandslag under årsmøtet 31. januar 1931. Han ble gjenvalgt i 1932, men takket nei til å bli formann for Oslo-laget.

Under et ferieopphold på Geilo i februar 1930 ble Fridtjof Nansen syk. Det gikk raskt nedover med hans helse, og han døde den 13. mai. Etter hans død skrev Folkeforbundets generalsekretær Sir Eric Drummond: «Det enestående med Nansen var kombinasjonen av ukuelig mot, uutslukkelig sympati og praktisk idealisme.» Men Martin Tranmæl skrev i Arbeiderbladet i forbindelse med Nansens bisettelse: «Nansen var i Norge den fascistiske arbeiderfiendlighets bannerfører.» Tranmæl beskyldte Nansen for å ha vært en reaksjonær og klassebekymret borger, uten synderlig intelligens og forståelse.

En uke etter Nansens bisettelse skrev Quisling (den 24. mai 1930) en artikkel som dekket hele 1. side av Tidens Tegn. Overskriften var «Politiske tanker ved Fridtjof Nansens død» Quisling skrev bl.a. om det som Nansen hadde sett som sin hovedoppgave: «Å befri fedrelandet for klassekamp og partipolitikk og gjennomføre en nasjonal samling og gjenreisning på basis av sunne politiske og økonomiske prinsipper.» Quisling påpekte at tanken om å samle de daværende borgerlige politiske partier bare var en dårlig drøm. Dessuten ville en slik borgerlig samling bare føre til økte klassemotsetninger i det norske folk. Videre fremhevet Quisling at Fedrelandslaget «vel egentlig mot sin hensikt har fått en viss arbeiderfiendtlig innstilling, eller iallfall et navn for det» som slett ikke var forenelig med det han gikk inn for. Etter Quislings syn måtte den nasjonale samlingspolitikk ha til mål å vinne tilhengere både blandt arbeidere og partiløse. I artikkelen skisserte også Quisling retningslinjer som kunne danne grunnlag for Fedrelandslaget som politisk parti.

Men Quislings politiske tanker møtte ingen forståelse hos Fedrelandslagets ledende menn. Landsleder Lehmkuhl kom med en sur imøtegåelse i Tidens Tegn den 29. mai. Han hevdet at det ikke var behov for nye programforslag, og at lagets hovedoppgave var å stanse Arbeiderpartiets fremmarsj. Også

(Forts. side 6)

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
AAGE-H. BERG

Redaksjonssekretær:
HAKON WARENDORPH

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
Mandag, tirsdag, onsdag og torsdag kl. 11—15.
Telefon: (02) 19 06 71 — (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 130,- (i omslag kr. 150,-). Utlandet + kr. 10,-.
Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- + m.v.a. pr. spaltem.m. Minstepris kr. 100,-.
Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG.
ISBN 0802-9652

Krigen - en tragisk tragedie

Vi overvar for en tid siden en samtale mellom en katolsk pater og en protestantisk teolog. Det dreide seg om betydningen av ordet eller rettere begrepet utvelgelse. Pateren fortalte at i hans kirke ble utvalgt brukt om den som gikk troens vei, altså selv valgte kristendommen. Den lærde lutheraner derimot hevdet at ordet ga uttrykk for Guds utvelgelse. Vi hadde problemer med ut ifra en ren rettferdstenkning å akseptere at enkelte personer eller folk skulle ha særrettigheter, men teologen fastholdt at noen var «born to manor». Pateren hevdet like sterkt at ingen hadde privilegier i kraft av høyere utvelgelse. «I forholdet til Gud er det snakk om kjære plikter og ikke rettigheter.»

Den krigen som hjem søker den nære orient var bakgrunn for diskusjonen som viste at selv folk med meget nært trosgrunnlag kunne se meget forskjellig på, for dem, vesentlige spørsmål, og hvordan det influerte på konkret stillingtagen i reelle konflikter. Vi kan lære av samtalen at kunnskap om andres tenkning er nødvendig for å forstå hva en konflikt består av og hvilke momenter har betydning når den skal bilages. Selv den konkrete situasjon kan oppfattes forskjellig — dessverre.

Golf-krigen er i realiteten et tragisk eksempel. Økonomi, prestisje, gamle og nye overgrep, muslimsk religion og juss i konflikt med vestlig statsrett og siviljuss. Tradisjonell arabisk enehersker mot sårbar vestlig parlamentarisme. Euro/amerikansk vegring mot mennesketar mot arabisk fatalisme. Et virvar av kryssende oppfatninger og interesser. Det ville være en fatal feil å vurdere konflikten alene som en kamp mellom demokrati og despoti. Den forskjell som er i kultur og tradisjon mellom folkeslagene, må aksepteres både når det gjelder internasjonale konflikter og minoritetsproblemer. De grunnleggende forskjellene er der og må tas hensyn til. Også når det gjelder våre hjemlige forhold bør vi for alle parters skyld ha dette in mente.

OBS! INO-kontingenten er Kr. 200,- pr. år. **OBS!**

Jøssingene solte seg i lyset fra de få

H. Oddlo Erichsen, Andenes, hadde følgende innlegg i Farmand datert 8/6-63:

Stortingets presidentskap 1940

I en artikkel i et norsk ukeblad om dagen, leser jeg at kong Haakon VII sa nei til presidentskapets anmodning om å abdisere. For oss unge tør det være av interesse om Farmand vil svare på følgende spørsmål i leserpalten:

1. Hvor mange og hvilke personer satt i presidentskapet dengang?
2. Ble vedkommende personer stillet for riksrett i 1945, ble de dømt for landssvik eller

forræderi mot kongehuset? 3. I tilfelle bekreftende — hvem ble innsatt for livstid og hvem ble skutt?

«Farmand»s svar: «Ingen ble stillet for Riksrett i 1945. Hverken Stortingets Presidentskap som ville ha avsatt kongen eller regjeringen som hadde hovedansvaret for det som hendte.

Sannheten om 1940 er meget bitter for nordmenn — som nasjon. Motstandskampen var ingen spontan nasjonal reisning mot okkupant og undertrykker, men skyldtes eksemplet av noen få. Det er i deres dåd det norske folk soler seg i dag.

En ørkenvandring på gjengrodde stier eller intellektuelt svik?

Av Hakon Warendorph

Sven Kærup Bjørneboe hadde i Aftenposten 8. januar en grunnleggende kronikk om det utvidede kulturbegrep. Den burde høre til pensum for alle med avgangspapirer fra norske utdannelse sinstitusjoner. Jeg siterer fra «gullkornene»:

«Bare puritaneren har så dårlig samvittighet fordi han ser en fotballkamp, driver idrett, hører en rockekonsert, liker Donald Duck — at han må opphøre til kultur sitt tilfredsstilte behov for underholdning. Og da på bekostning av hva han med frekk skyldfølelse kaller finkultur... finkultur definert negativt i forhold til noe mer ekte, nemlig det folkelige. Massekulturen.»

Noen vil kalle en slik uttalelse — og enda mer holdningen — arrogant. Men det motsatte er tilfellet. En klar ydmykhet og respekt for det menneskelige intellekt og den tunge og vanskelige veien vi som art har vandret, trer frem for den som vil se.

En måned før hadde Inge Eidsvåg samme sted en kronikk om ordet. Kulturarbeidets viktigste redskap. Med innlevelse og overbevisende alvor skriver han om ordet. Dette enestående redskap som etterhvert er utviklet til den unikt presise mulighet for alle human kommunikasjon og foredling. «For det er foredlingen av mennesket all kultur dypest sett handler om», avslutter Eidsvåg.

På samme måte som kultur-

begrepet er fortynnet i en grad som gjør det smakløst, så er ordet blitt et bytte for infantile misbrukere og politiske lurendreiere. Politikerne henter sine sikreste slagord fra sportsjournalistenes heseblesende sensasjonsreportasjer, og disse igjen høster blandt disco-tenåringenes konversasjoner.

Et eksempel på det en i beste fall kan kalle upresis språkbruk, er Norderval/Brøymers samtale i Aftenposten 29/1 i år, om Quislings religionssyn. På samme måte som tenåringen (og våre politikere) idag betegner alt «bra» som skikkelig, så klistrer de nevnte herrer «nazistisk» på det de ikke liker. Det er på en subtil måte å grise til mennesker og tanker man ikke har dimensjoner til å forstå. Ingen definingsplikt, ingen bevisbyrde. Den gode resept for den lille mann.

Saken er omtalt annet sted i avisen og er viktig for meg bare fordi den gir et grelt eksempel på et økende problem innen språklig kommunikasjon i vårt land. Ettersom tegneseriene og dataskjermene overtar og norskundervisningen forarmes, og man på skolene setter kryss på en tippeliste istedenfor å måtte forme et fornuftig svar med dertil egnede ord, så øker sjansene for demagoger og språklige snyltere. De som utnytter språk-

fattigdommen i fordømmenes og smålighetenes tjeneste.

Norderval forsøker det umulige. Han skal tolke Quislings kristendomsoppfatning. Med kristendommens blodige bakgrunn presterer han å karakterisere Quislings humane syn som «nazikristendom». Norderval vet utmerket godt hvilke assosiasjoner dette gir — særlig når det serveres uten spesifikasjoner. Til overmål forteller han om Rosenbergetterplapring! Det er ikke alle gitt å treffe blinken, men skiven bør man prøve å holde seg innom.

Jeg venter ikke at Norderval skal dele mitt kultursyn eller min sans for fair play. Med hans bakgrunn som teolog og forsker bør vi imidlertid kunne vente respekt for det humane kommunikasjonsmiddel ordet. I sin språkbruk i forbindelse med Quisling-analysen har han tydeligvis — i forsøket på å heve seg over sin egen kompetanse — satt til side dette vesentlige intellektuelle krav. Dette er en teolog og forsker uverdigg — under forutsetning av at det ikke er usedvanlig slett journalistikk.

Under prestens vandring på det vi trodde var gjengrodde stier, ser det ut til at han har funnet biskop Berggravs fotefar. Hans «nyoppdagelser» bærer i alle fall preg av at det er til Berggravs tankeverden sporene har ført ham. Mon tro om det ender som en ørkenvandring?

Quislings religiøsitet

Av Balder

Kirkehistorikeren og presten Øyvind Norderval har nettopp i Norsk Teologisk Tidsskrift offentliggjort en artikkel om Vidkun Quislings religiøsitet. Jeg har ikke lest artikkelen og ser liten grunn til å gjøre det, for allerede et intervju med Norderval i Aftenposten 29/1 viser mangel på seriøsitet. Hans ærend er å frakjenne Quisling all rett til en kristentro. For å greie det anvender han inkvisisjonens metode, nemlig å erklære som kjetterske synspunkter han ikke liker, selv om de har svært lite med religion å gjøre. Kirken benekter riktignok ikke lenger at jorden er rund. Derimot kan noen av Nordervals anførsler tyde på at dens ledere f.eks. ennå ikke har oppdaget at mennesker er forskjellige. At Quisling delvis tillegges meninger han aldri har hatt, er også en del av Nordervals metode.

Nordervals uvederheftighet kommer tydelig frem i hans påstand om at Quislings livsfilosofi, bl.a. hans universistiske idéer, baserer seg på de tanker Alfred Rosenberg ga uttrykk for i boken «Mythos des zwanzigsten Jahrhunderts». At Quislings religiøse såvel som politiske oppfatninger var ferdig uttømmet allerede før denne boken utkom i 1930, generer ikke Norderval det minste.

Men tilbake til dette med å fradømme kristne mennesker deres religiøse troverdighet på grunn av deres politiske oppfatninger. Det opptrer i dag en gruppe som kaller seg kristen-sosialister, og som er sterkt påvirket av marxismen. Jeg er ikke alene om å mene at marxismen er kristendommens absolutte motpol. Skulle jeg derfor nekte å godta oppriktigheten i disse menneskers kristentro? Eller la oss ta den norske kirkes primas, biskop Andreas Aarflot. Han kommer stadig med politiske utspill som etter min mening

står sterkt i strid med hva som er riktig og moralsk. I det ene øyeblikk forsvarer han den voldeelige Blitz-ungdommen. I det neste går han inn for en innvandringspolitikk som i løpet av relativt få år vil ødelegge et av Guds skaperverk, nemlig det norske folk. Gir det meg rett til å hevde at Aarflot ikke er en kristen?

Det Norderval finner særlig ukristelig hos Quisling, er dette: «Han mente jo at den nordiske rase er den suverene.» Adskillig mer korrekt er det å uttrykke det slik: Quisling hadde en sterk tro på det norske folk og dets misjon i verden. Var ikke det en tro han delte med de fleste ledende kvinner og menn i oppvåknings-tiden rundt 1905? «Norrønafolket det vil fare, det vil bringe kraft til andre», sang vi faktisk på skolen i tredveårene uten derfor å bli karakterisert som ukristelige.

Mot Quisling anfører Norderval (Forts. side 8)

Den økonomiske politikk under okkupasjonen

Entydig er bildet altså slett ikke. Ikke desto mindre sees den påstand rett som det er fremsatt at NS-myndighetene førte en «arbeiderfiendtlig» politikk. Det finnes ingen saklig dekning for den. Det faktiske forhold er at arbeidsgiverne i april dagene 1940 i betydelig utstrekning «spontan» satte lønnene ned, med motstrebende samtykke fra fagforeningene. I den foreliggende situasjon kunne det i mange tilfeller være en akutt nødvendighet. Under Administrasjonsrådet dekreteres imidlertid en generell senking, altså lenge før noen NS-myndighet i det hele tatt kommer i nærheten av sakskomplekset. Den derved etablerte tilstand er det så RK sørger for å fryse fast. Særlig Sosialdepartementet ved kst. statsråd, professor B. Meidell, var meget aktivt i sine bestrebelse for å myke opp denne bestemmelse. I sin årsberetning pr. 25.9. 1941 rapporterer han at det er lyktes å heve lønnene for de dårligst betalte, d.v.s. arbeidere i jord- og skogbruk. Utover dette har hans anstrengelser vært fruktesløse. Meidell trådte forøvrig tilbake under unntakstillstanden senere samme høst, men hverken hans etterfølger da eller Quislings regjering f.o.m. 1.2. 1942 klarte å komme forbi lønnsstopp-bøygen i skikkelse av RK Terboven. Anledning til å gi julegratiale ble riktignok oppnådd, — noe mere enn absolutt ingenting, men selvfølgelig helt utilstrekkelig i den foreliggende situasjon. I den lå en faktisk prisstigning.

RK's begrunnelse for sitt veto mot lønnsøkning var stadig faren for inflasjon. Som argument mot NS-myndighetenes initiativ henvises også til levekostnadsindeksen, som gav et tilsynelatende meget lyst bilde av situasjonen. Mot denne argumentasjon gikk redaktør Odd Melsom, i Fritt Folk 18.12. 1944 til angrep i en kvass artikkel hvor han bl.a. påpeker at en indeks basert på forholdene i juli 1914 (!) og husholdningsregnskaper fra 1927/28 «er lite skikket til å

danne grunnlaget for en beregning idag». Det påpekes at 1914-indeksen bygger bl.a. i stor utstrekning på varer som ikke på lenge har vært å få, mens derimot erstatningsvarene og andre aktuelle nødvendighetsartikler ikke er medtatt. Men hverken denne eller andre dristigheter fra Melsom og andre gav noe resultat, om man ikke skal sette inn i denne sammenheng barnetrygden. Den ble ikke innført av Einar Gerhardssens arbeiderpartiregjering, som visstnok mange tror. Den berodde på en gammel NS-programpost, og ble gjort gjeldende f.o.m. 1. januar 1945.

Det er særlig fra det NS-ledede LO angrepene på lønnsstoppen kommer, og helst i dets organ «Norsk Arbeidsliv» under Melsoms ledelse. Mangt står der, som det må ha vært temmelig risikabelt å sette sitt navn under. Melsoms minne fortjener honnør for det, som for andre uredde ytringer. Det dreier seg her ikke om demagogiske krav fra en popularitetsjeger. Det denne sosialradikale redaktør og kretsen omkring ham tilskiter er ikke uansvarlige og inflasjonsdrivende utbetalinger: Det dreier seg helt klart om en tilstrebet omfordeling. En slik behøvdde ikke føre til øket inflasjonspress. Næringslivet hadde gode tider, og måtte temmelig opplagt ha kunnet tåle den endring i utbyttedelingen som dette i realiteten ville ha betydd, uten noen kompensasjon i form av prisøkning. Her spilte imidlertid Arbeidsgiverforeningen utmerket på lag med RK og hans Sozialabteilung. Grotesk er episoden med NAF-direktør Erlandsens brev til sosialminister Lippestad vedrørende en artikkel i «Treindustri» nr. 10/1942. Direktøren beklager seg over «de jevne kommunistdrypp» og «systematisk kommunistpropaganda», «skåret etter beste mønster fra «Norges Kommunistblad»» som dette NS-ledede organ gjør seg skyldig i! Han visste selvfølgelig like godt som alle andre hva slike beskyldning-

Av P. O. Storlid

ARTIKKEL II

ger kunne resultere i, men ingen myndighet kom siden på å tiltale ham for angiveri. Minneverdig ble derimot Erlandsens opptreden som vidne i «landsvik»-saken mot Melsom, for aktoratet: Han hadde egentlig ment «nazisme»! Altså: Til ministeren som også var «nazipartiets» riksorganisasjonssjef hadde Erlandsen ment å beklage seg over «nazi-propaganda» i et «naziblad», men på grunn av de rådende forhold funnet å måtte uttrykke seg annerledes... Mangt gikk an å hevde for «gode nordmenn» etter 9. mai 1945. Så subtilt i tankegangen

var ikke det tyske sikkerhetspolit. Quisling måtte kobles inn for å hindre arrestasjon av «kommunisten» Melsom.

Vondt gjordes verre ved kontrasten mellom de fastfrosne norske lønner og tyskerarbeidernes. Strømmen av nordmenn til tysk arbeid gjorde også situasjonen kritisk i yrker som var livsviktige for dekning av norske behov. Bare mot denne bakgrunn kan man forstå at RK ved etpar anledninger samtykket i forordninger som i sin konsekvens begrenset denne strøm, så f.eks. Sosialdepartementets av 27. mai 1941 om tvangskrivning til jord- og skogbruksarbeid. Denne «naziforordning» førte faktisk til at et stort antall tyskerarbeidere ble tilbakebe-

ordret til sine egentlige yrker.

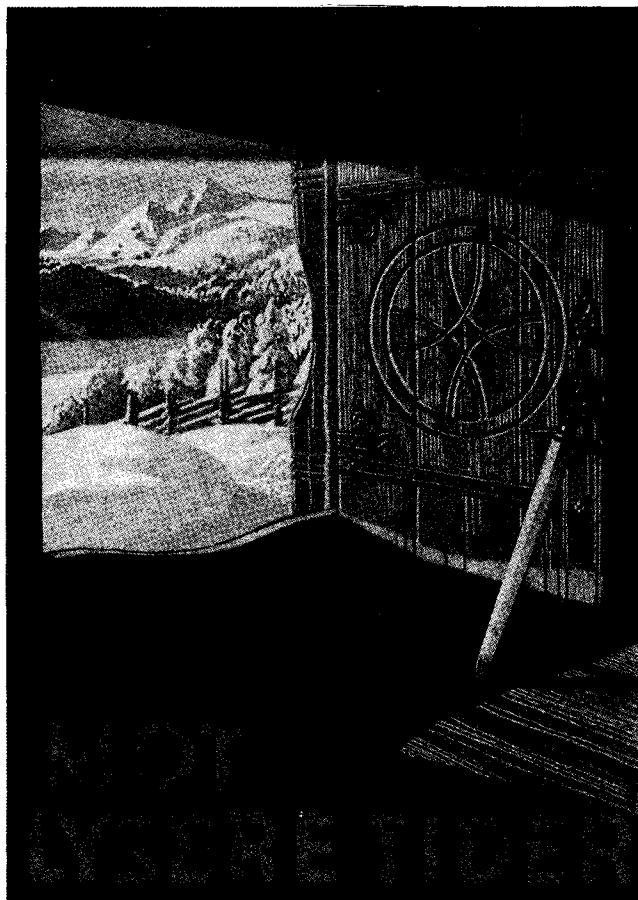
NS-myndighetene lyktes godt i sin prisregulering. Bortsett fra en viss prisstigning på jordbruksvarer, ved og fisk, diktet først og fremst av sosiale hensyn til de respektive, tungt slitende næringer, tillot man stort sett ikke prisforhøyelser på andre varer enn dem som særlig interesserte okkupasenten, som f.eks. trelast. Her ble så allikevel det meste rekvirert og dermed unndratt norsk forbruk.

I den foreliggende situasjon — «tyskerpengene» fløt for ca. tre fjerdedelers vedkommende tilbake til norske bedrifter og lønnstagerer — måtte det for tone seg maktpåliggende å trekke inn igjen mest mulig av (Forts. side 6)

MOT LYSERE TIDER?

Forstå sin tid og ville det gode

Av E.L., Oslo



forferdelig og grusomt åpenbaret seg under krigen, men alt som er usselt og begjærlig, lavt, egoistisk, tarvelig, det skal åpne seg og brøle når krigen er slutt. — Det åndelige liv skal for dummies, og hjertene opphøre å brenne.

Ingen skal tenke på annet enn sin egen lille fordel, ord skal brytes, lumpenhet skal høyaktes, — og kirken skal velsigne løgn, som den velsignet mord.»

Sterke ord. Hva savner vi så? *Det indre lys*, som Chai Ling prediker. De beste mennesker har alltid latt seg lede av det indre lys.

Til alle tider og under alle himmelstrøk har en gruppe mennesker trodd på det. Det har vært søkt av buddhistene i Orienten, av de gamle hebreere, egyptere og grekere. Middelalderens kristenlitteratur er besjelt av det.

Skjønt de forskjellige trosbekjennelser forsvinner og kirkens former forvandles, og alt det forgangne er underkastet tidens innflydelse, lever allikevel læren om det indre lys videre. Grunnen er den, at det svarer til et uutslettelig instinkt i mennesket.

Den største skjønnhet et ungt menneske kan komme i besiddelse av er den det erhverver seg ved å la det indre lys brenne klart. Alderdommens største tragedie er lysets slukning.

Det menneske som alltid har fulgt lysets kalden er berettiget til å bli ansett for å ha oppnådd noe her i verden. Og den som har vendt ryggen til lyset er intet mindre enn et mislykket menneske, uansett hvor rik han enn er på utmerkelse og store skatter.

Det er uomtvistelig at vi nordboere etter en vinter ser frem til vårens komme med lys og liv, for lyset er alle tings opphav.

Hvorledes står det så til med den mentale helse, med det indre lys hos menneskene i vår tid? Mange mennesker har blitt drept på grunn av sin åndskamp for menneskerettigheter og for åpen tale. Chai Ling er et eksempel på at man kan føre sin

kamp mot ondskaper med menneskelig verdighet.

Den eldre generasjon nordmenn har opplevd den annen verdenskrig og tiden frem til i dag. En del av dem har erfart den som beskrevet i boken «Av skyggenes slekt», skrevet av forfatteren Kristian Elster d.y. Her et utsnitt:

«Den tid som skal komme — etter krigen, skal bli verre enn krigen selv. — Alt det som er

Det originale hjørnet

– Til ettertanke –

Tidens mistro til politikerne må enten være berettiget eller skyldes deres manglende evne til å formulere.

Det er ikke lett å si hva som er verst.

HaWa

Våre myndigheter er kolossalt stolte av at Norge er verdens beste velferdsstat. Men tatt i betraktning at vi også er «verdens rikeste», er dette kanskje ikke mer enn rett og rimelig?

Og med det kjennskap jeg har til våre myndigheters evne til å forbruke den lille samfunnsborgers penger, tviler jeg ikke på at våre omsorgsbudsjetter er svulmende. Men hvem er det egentlig som nyter godt av dem? De gamle, syke og uføre er det ikke. Nå vet jo også jeg, at voldsforbrytere som opplever det som et sjokk å bli arresteret, har krav på krisespsykiatrisk omsorg, og speidergutter som går seg vill i Nordmarka likeens. Og selvfølgelig går det med noen kroner til alle slags innvandrere, og til morsmålsundervisning på alle verdens fremmedsprog. Skjønt til det siste kunne man vel bruke noen av de kroner man sparer inn ved at norske barn ikke lenger lærer å beherske sitt morsmål.

For mange år siden, før vi var blitt verdens rikeste, begynte jeg som hjemmehjelper et sted i utkant-Norge. I kommunen var det en sosialsjef på ett lite kontor, og de trengende fikk virkelig det de trengte av hjelp og omsorg. For merkelig nok var det både tid og penger til nødvendig omsorg den gangen. Syv år etter hadde sosialapparatet vokst seg stort og flott. Sosialsjefen hadde fått en serie medhjelpere av mange fine slag og det ene kontorværelset var blitt til mange. Vi hadde olje, skulle bli verdens rikeste, og hadde begynt å ta gledene på forskudd.

Omsorg eller prestisje?

Av Marna Pedersen

Dessverre viste det seg snart at rikdommen mest skulle komme omsorgsyterne, og ikke de trengende, til gode. Det er dyrt å være rik, og ikke lenge etter ble timetall og hjelpeytelser av forskjellige slag kuttet ned til det minst mulige og helst til mindre. Flere helpere, men mindre hjelp ble resultatet. Så kastet velferdsstaten sine øyne på de små barn som var så uheldige å vokse opp med mor og far som eneste omsorg, uten faglig kompetanse som de var. Særlig var mødre ille. Alt ondt som kunne ramme et menneske, alle skavanker som det kunne være belemt med, og alle skurkestreker det noensinne kunne komme til å begå, hadde et opphav: Mors manglende kompetanse som barneoppdrager.

En hel vitenskap ble bygget opp på myten om mor som den store stygge ulven. For selv om far ikke var stort bedre han heller, så var han heldigvis ikke så meget hjemme. Han måtte tjene penger og forsørge sin familie. Det gjaldt å få mødrene ut av hjemmene.

Først satte man inn en voldsom hjernevask for å gjøre mødrene begripelig at de ikke dugde til noe som helst som hadde med barn å gjøre. Det var vitenskap, like fra det å gi bryst, som snart ble en saga blott etter at vitenskapen hadde overtatt opplæringen i sykehus og fødselsklinikker, til rompevask og bleie-

skift. Det som var mer enn dette, var ikke til å tenke på engang.

Jeg husker en gang da den yngste piken min gikk i tredje klasse på barneskolen, at det hørte med til pensum å lære å skrelle appelsiner. Da jeg på et foreldremøte ymtet frem på om at nå gikk det snart for vidt, var det ikke bedre at skolen konsentrerte seg om skolefagene og overløt oppdragelsen til hjemmene, ble jeg møtt med et hylekor av frustrerte mødre som forsikret at de var så lykkelige fordi skolen nå hadde overtatt oppdragelsen av barna deres, så de slapp å ha dårlig samvittighet for den. Nå var det fagfolk som hadde ansvaret.

Da den samme piken gikk i 8. klasse ble jeg igjen innkalt til foreldremøte. Da beklaget lærerne seg i høye toner over hvor umulige elevene var. De var så frekke, opprørske og rampete så det var ikke råd å undervise. De eide ikke respekt for noe eller noen. Jeg kunne ikke dy meg for å bemerke at man høster som man sår, først setter skolen elevene opp mot foreldrene og så beklager den seg over at elevene utvider voksenforakten til også å gjelde sine lærere. Det ble lenge stille, før en av lærerne reiste seg og gav meg medhold. Han hadde tenkt det samme selv, sa han. Nå er hele samfunnet organisert slik at mødrene tvinges ut av hjemmene enten

de vil eller ei. Resultatet er at hele omsorgsapparatet er blitt så dyrt at det truer med å bryte sammen. Og ekspertisens oppdragelse av den oppvoksende slekt er heller ikke blitt etter forventning, tvertimot. Aldri før har så mange barn trengt spesiell omsorg som idag, men problemene bare øker og øker. Og samfunnet har ikke lenger råd til å ta seg av det aller nødvendige. Problemene er blitt for dyre for samfunnet vårt, selv om det er «verdens rikeste».

Så har det til gjengjeld råd til å øse penger ut på å lage problemer. Nå leser vi i avisene om familien som ble fratatt sitt eldste barn på grunn av en eller annen mistanke om mishandling. Barnevernet griper inn og setter barnet bort til fremmede før det i det hele tatt bringes på det rene om mistanken er berettiget. Så går det både vinter og vår, år etter år, inntil rettsapparatet frikjenner den beskyldte. Det haster nemlig ikke med slike saker. Barnevernet synes ikke det er en tragedie å flytte et lite barn ut av hjemmet og vekk fra sine biologiske foreldre. Det som er ille, i barnevernets øyne, er å flytte barnet ut av fosterhjemmet og hjem igjen til sine rette foreldre. Da er det nemlig forferdelig å flytte på barnet. For da er det gått prestisje i saken.

Enda verre. Faren som er

tysk statsborger, kidnapper sitt eget barn etter i mange år for-gjeves å ha forsøkt å få det tilbake. Hva skjer så? Jo, moren mistenkes for å ha hjulpet til og kastes i fengsel, gravid i tredje måned, og hennes spedbarn på syv måneder tas fra henne, mens hun sitter inne i varetekt. Det opprører nemlig ikke norsk barnevern at barn tas fra mødre. Bare når det skal flyttes omvendte vegen.

Når skal mødre lære at det ikke hører med til norsk menneskerett å få beholde sine barn? Barna har da for lengst måttet lære at de ikke har noen rett til foreldre. I slike saker påhviler det ikke barnevernet noen plikt til å bevise at foreldrene er barnemishandlere før de tar barna fra dem. Tvertimot, selv om foreldrene skulle kunne bevise det motsatte, har de intet krav på å få sine barn tilbake igjen.

Faren er utlending og han og to av barna, det kidnappete og hennes bror, befinner seg i hans hjemland hos hans foreldre. Han kan skaffe seg og familien hjem og arbeide til å brødfø dem der. Dessto verre. Så kan vi vel også regne med at det vil gå nasjonal prestisje i saken, og hva betyr vel denne vesle familiens velferd da? Eller at penger som kunnet ha kommet virkelig trengende barn til gode, øses ut på denne måten.

Kanskje norske foreldre trenger et foreldreombud? Så kunne dette og barneombudet komme sammen for å finne bedre problemløsninger, mer i samsvar med både sunn fornuft og internasjonale menneskerettigheter. Noe å tenke på?

MÅNEDENS PERNILLE:

En februarkveld langs havnen

«Skal vi benytte mildværet til å ta oss en aftenur ned til Aker Brygge», spurte Gullet.

«Hvis vi kan kombinere den med en avstikker langs havnen, er jeg klar på få minutter», svarte jeg.

På det som engang var Aker Mek. Verksted var det så mange mennesker at vi raskt la dette nye innslag i bybildet bak oss, og fortsatte bortover langs bryggene. Jeg vet ikke hvorfor jeg har en forkjærlighet for dem, kanskje er det en uferdstrang.

Ved Rooseveltmonumentet stoppet Gullet. «Det eneste som billedhuggeren ikke har fått med er fredselgelvingene», bemerket hun etter å ha betraktet det en stund.

«Og glorien», tilføyet jeg, «det var jo han som lovet verden en fremtid uten frykt så snart den annen Verdenskrigen var vundet og avsluttet.»

«Pax amerikana», sa den vordende statsviter ved min side.

«Kanskje trodde han på det», fortsatte hun. «Man kan jo ikke bebreide ham for at så brakket det løs i Korea. Deretter gikk det noen år, og så sto Vietnam for tur. Kubakrise og engasjement i Mellom-Amerika er også brikker i fredsmosaikken.»

«Og så brakket det løs igjen», avbrøt jeg henne.

«Ja», sa hun uhyre alvorlig, «som om krig er en selvfølge, ja, så selvfølgelig at jeg får følelsen av at det er en slags blodig baseballkamp som utkjempes for allverdens fjernsyn-seeres øyne.»

«De utallige fjernsynstasjoners krig», tilføyet jeg.

«Hadde det bare vært så vel at det bare var en film på linje med all den andre amerikanske volden vi fores med», fortsatte hun, «men her er det dessverre ikke stuntmenn det dreier seg om.»

Vi gikk et par hundre meter langs kaien mens ingen av oss sa noe. Så fortsatte Gullet: «Vi

leste jo om den italienske admiralen, som mente at krigen i Golfen kunne vært unngått, og som ba seg fritatt.»

«Gullet», sa jeg, «tenk den tanken at hver eneste mann nekter å gå i krig. Hvor langt kom de da, de som setter dem igang? Man kan jo ikke stille et lands hele mannlige befolkning mot muren for å gjenopprette den såkalte moralen.»

«Fortsett», sa Gullet, «du har mer på lager.»

«Ja», svarte jeg, «enda et par kjetterske tanker. Det heter: du skal ikke drepe. Det burde vært tilføyet: i sivil. I uniform er det i krig en plikt. Er det ikke menneske mer det som er inne i uniformen. Det som er inne i uniformen faller, noteres som tap. Sivile blir drept.»

«Jeg følger deg», sa Gullet, «og her har du mine tanker. Vi har jo rustningsindustri vi også her til lands. Hersket det ikke bekymring for arbeidsplassene

også der? Men tenk på den store rustningsindustrien, den trenger jo virkelig forbruk for å holde det gående. Hvor mye rustning og hvor mye kapital er det som er involvert i Golfen. Og hva får vi vite? Vi fores fulle med propaganda til vi blir dratt inn i det hele som hjemmelagstilskuere på en håndballkamp. Nei, forresten, rugbykamp, den er mer brutal.»

«Men hva med Saddam, da», sa jeg, «den nye inkarnasjonen av Hitler?»

«Du er allerede indoktrinert», svarte Gullet, «hva da med Stalin, med 30 millioner eller mer menneskeliv på samvittigheten, med grenseforskyvninger vestover og sydover og med hele Østeuropa som lydriker. Hvordan forholdt fredselgen, personifisert ved USA, seg her? Ungarn i 1956, den knuste våren i Praha, kom det US-tropper til unnsetning?»

«Nei, svarte jeg, «det var jo

ikke penger som sto på spill.» «Riktig», sa Gullet, «men oljen som forpestet den Persiske Golf, den fortalte hva det dreiet seg om. Så vidt jeg vet er USA verdens største forbruker av olje?»

Vi hadde snudd og befant oss på hjemmeveien og passerte Roosevelt på nytt.

«Ja, der sitter han jo fremdeles», sa jeg.

«Mm», bemerket Gullet, «i utkanten av et Europa i frykt. Det er langt fra Persiabukta til USA. Der behøver de ikke å være redde for bomber og raketter, men her er reiseselskapene snart på randen av konkurs, og snart er det vel ikke et trafikkfly i Europa som tørr lette heller.»

«Ja, det var denne verdenen uten frykt da», sa jeg, og så gikk vi over til hyggeligere temaer.

Den økonomiske politikk . . .

(Forts. fra s. 4)

den inflaterede seddelmengde. Delvis skjedde dette frivillig via statsobligasjonslån, delvis også ved at kommuneskatten stadig ble holdt høyere enn ellers strengt tatt nødvendig. For alle disse år oppvises store kommunale overskudd. Slik stod etter disse års angivelige vanstyre Norges kommuner gjeldfrie, og de fleste med betydelige overskudd. Noen år tidligere hadde nesten alle vært sterkt forgjeldet.

og et betydelig antall av dem stillet under statlig administrasjon, idet de i realiteten var konkurs.

Et kapittel for seg er Norges varebytte med Tyskland. I den sammenheng innla særlig minister Blehr seg stor fortjeneste av norske interesser. Inntil 1944 hadde Norge en betydelig nettoimport fra Tyskland. Omregnet var overskuddet i norsk favør pr. 31.12 1944 850 millioner kalorier! Det var betydelig også i pengeregnskapet. At Tyskland i siste instans selv fastsatte de respektive priser, endrer ikke bildets grunntrekk. Enda er det klart at Norge kommer nokså høyt på en liste over okkupasjonskostninger regnet pr. innbygger. Det samme kan ellers av naturlige årsaker både før og senere sies om de fleste offentlige norske utgifter.

Avslutningsvis skal streifes spørsmålet om en angivelig skjult hensikt bak RK's steile holdning i lønns spørsmålet. Ofte påtreffes en påstand eller formodning om at hensikten var å «få norske arbeideres levestandard ned på de tyskes nivå».

Skulle noen leser kjenne til noen dokumentasjon for påstanden, ville det være et velkomment utgangspunkt for en videre undersøkelse av emnet. Så lenge ingen slik foreligger, virker påstanden usannsynlig: Primært fordi det ikke er dokumentert eller sannsynliggjort at tyske arbeideres kår var dårligere enn norskernes. Hensyn tatt ikke bare til priser og lønner, men også til sosiale ytelser fra stat og fagforeninger, trygdeordninger m.m. tar det seg heller ut som at det motsatte var tilfelle. «Hensikten» bortfaller, om dette er riktig. (Det ca. siste krigsår her latt ute av betraktning, men RK's holdning var den samme alt fra sommeren 1940 av.) Der nest også fordi de fantastiske lønner som ble utbetalt tyskerarbeiderne står i direkte strid med en slik hensikt. Deres antall lå i alle fall over 100.000, hvor nær 200.000 er ikke mulig å si. De utgjorde selv med minimumstallet altså en betydelig del av landets samlede arbeidsstokk. Selv med adskillig lavere lønner ville et stort antall sett seg tjent med å ta tysk arbeid, dessuten var tvangsdirigering selvfølgelig også mulig. En norsk inflasjon ville heller ikke hindret okkupasjonsmakten i å skaffe seg de fornødne varer og tjenester. Det gjorde inflasjonen hverken i Frankrike, Italia eller Grekland, for å ta kjente eksempler. Sannsynligvis gjorde den ikke det noe sted overhodet.

Alt i alt synes det mere nærliggende å søke forklaringen i ønsket om å stå på god fot med næringslivets ledere, som vanskelig kunne kommanderes eller utskrives, om effektiviteten skulle beholdes. Den var det da fra tysk synspunkt heller ikke noe å si på. Fra de menige medlemmer av arbeidsstokken var etter henrettelsene under unnakstilstanden høsten 1941 ikke alvorlige vanskeligheter å frykte, og noen imøtekommenhet i den retning derfor strengt tatt ikke nødvendig. Derimot kunne en almen, og absolutt berettiget, misnøye med forringede levekår ikke være uvelkommen som nok en måte å skape uvilje mot NS-myndighetene på. Som man vet, var dette et vesentlig element i Terbovens politikk.

gerlige partier som «tilsammen rummer alt det som finnes av nasjonal og positiv vilje her i landet.»

Under overskriften «Nasjonal Samling» kom det så den 4. juni et svar fra Quisling i Tidens Tegn. Han skrev bl.a.: «Men hvad det gjelder, og hvad som jo også slår bunnen ut av hr. Lehmkuhls argumentasjon ved valget 1930, det er som jeg så sterkt har fremhevet i min artikkel, å få med arbeidsfolket på land og i by, få dem til å søke oppover, ikke på et destruktivt, men på et nytt og skapende grunnlag.» Quisling protesterte også mot en borgerlig monopolisering av fedrelandskjærligheten. Quisling understreket at det i første rekke var kvinner og menn i underklassen som hadde krav på bedre vilkår «og den positive forsoningspolitikk jeg har forsøkt å peke på er den eneste som kan føre frem».

«Fridtjof Nansen representerte samlingstanken og selvheldelsen fra 1905, dertil drømmen om den suverene handlingsvilje» skriver professor Rolf Danielsen i Høyres Historie II side 193. At Norge måtte ha en regjering som kunne stå samlet og at en nasjonal samling var nødvendig ble strekt understreket av Chr. Michelsen under et valgforedrag i Bergen 13/10 1924. «Jeg for min del er ikke i ringeste tvil om at denne samling vil komme» sa Michelsen.

At Quisling ble så sterkt mislikt av Fedrelandslaget skyldes nok først og fremst at han ville videreføre Nansens og Michelsens ideer om en nasjonal samling hvor også arbeiderne kunne være med. Men Fedrelandslagets ledelse i 1930 synes å være kommet bort fra det opprinnelige idegrunnlag. Dette blir påpekt av Walter Fyrst i «Min Sti» side 12: «I de få årene som var gått hadde Laget imidlertid sviktet den linjen de to hovedtinger Nansen og Michelsen hadde trukket opp. Meningen var at man skulle gå inn for å forene alle lag av folket til vern om Norges selvstendighet mot forsøkene på å gjøre oss til et underbruk av Moskva. Men Fedrelandslagets ledelse hadde «solgt» seg til kapitalen av hensyn til de nødvendige driftsmidler for organisasjonen, og måtte derfor hevde enkelte synspunkter som støtte storparten av arbeiderne bort. Jeg satt i Oslo-lagets styre, men meldte meg ut i protest mot landsledelsens knefall for storkapitalen.»

Når man vet at Laget i 1930 fikk innsamlet den nette sum av 360.000 kr. er det mulig at Fyrst har rett. Det var vel dengang som nå at sponsorer vil ha noe igjen for sine penger.

La meg tilføye at Quisling også i sin statsrådstid ga klart til kjenne at skillelinjene mellom de borgerlige og arbeiderne

måtte rives ned. I Stortinget sa Quisling den 7. april 1932: «Det må utløses et samarbeid, ikke bare mellom de borgerlige partier, men også med arbeiderne. Kamporganisasjonene mellom arbeid og kapital må erstattes av organisasjoner for samarbeid . . . partipolitikk og arbeidskonflikter bringes til opphør.» Det har her sin interesse å konstatere at Quisling var helt på linje med Gunnar Knudsen «Streik og lockout var etter Gunnar Knudsens mening fordelde og uakseptable kampmidler», skriver professor Per Fuglum i «Venstre 100 år».

Det må også være nevnt at Kronprins Olav ga uttrykk for sin bekymring over splittelsen i det norske folk da han — i forbindelse med at han i 1924 var blitt myndig — holdt en tale under middagen på Oslo Slott. «Men vi håper alle at vi en gang atter må kunne samles i én fylking», sa Kronprinsen. — Jo, den nasjonale samlingstanke har hatt flere fremtredende talsmenn.

Litteratur: Victor Mogens: «Tyskerne, Quisling og vi andre», Odd Melsom: «På nasjonal Uriaspost», Birger Gotaas: «Et fritt folk i et fritt land», Walter Fyrst: «Min sti», Andreas Norland: «Hårde tider», Arne Bjørneberg: «Parlamentarisismens utveckling i Norge efter 1905», Ottar Grepstad: «Venstre 100 år», Rolf Danielsen: «Høyres historie II», Chr. Hilt: «Fascismen i Norge», Anders Buen: «Erindringer» pluss artikler i Tidens Tegn m.fl. aviser.

Einsrettinga har vore . . .

(Forts. fra s. 1)

Og då tids-stormane nokre år seinare reiv restene, visste «undermålarane» ikkje anna råd: Dei måtte berre, på nåde og unåde, kaste seg i armene til det kapitalistiske England! Ja, slik såg det ut for oss «menige.» At det ikkje var fullt så enkelt, har bl.a. Grimnes påvist i «Veien inn i krigen.» Men hendingane gav gode vokstervilkår for det «demokratiske» innhaldet i «syndromet». Det same England, som så skamlaust hadde kasta vårt land inn i krigen, stod no fram som den edle bergingsmannen!

Den 9. april gjorde NS-føraren, Vidkun Quisling, den taktiske og psykologiske feil å prøve på å gripe statsroret, stanse krigshandlingane og dermed styre landet over på folkerettsleg sikker grunn. Straks steig ropet frå den marxistiske pøbelen: Sjå dette mennesket! Han, den mest rotekte patriot av alle nordmenn, ein mann som aldri hadde hyst den minste tanke på forræderi, vart med eitt utpeika som opphav til alt vondt -, prototypen på ein svikar. I dag er

SAMLER - gamle lommeur

Også medaljer, NS-effekter og gamle sølvskjeer kjøpes. Oppgjør via postgiro.

H.Oddlo Erichsen
8485 Dverberg
Tlf. (088) 47 249

1. Panzergrenadierbattalion NORGE 1944/45

Undertegnede arbeider med denne avdelings historie og ønsker i den anledning å komme i forbindelse med norske frivillige som hadde tilknytning til eller har opplysninger om avdelingen. Billedstoff har også interesse. Skriv eller ring til:

Micro Bayerl, Rålams vg. 67, 11256 Stockholm.
Telefon: 095 46 8 562751.

Dette er også Norgeshistorie!

Surnadal i krig

Memoarer av Arne Årnes

2. økede utgave.

Om nøytralitetsvakt, mobilisering, felttog, okkupasjon, brave krigere og folkeliv, fortalt på lokalplanet og riksplanet. — Ny «innstudering». Fortalt i gaunerstil.

Fåes hos Arne Årnes, 6650 Surnadal. Pris kr. 150,-.

Aldri vært så mye urett -.

Nei, det har aldri vært så mye urett i landet vårt som etter okkupasjonstida i følge professor Jon Skeie, overlege Johan Scharffenberg, milorgsjef O.H. Langeland, dr. Jon Leikvam, Martha Steinsvik m.fl.

Men rop i en åndelig ørken!

Arne Stornes har i 1988, 1989 og 1990 i sine «Spor», «Glør» og «Skrift» satt ordentlig søkelys på galskapen, som bl.a. har fått oberstløytnant Anton Olstad til å skrive i Morgenbladet: Det er pressesensur å prøve å tie bøkene ihjel.

Et lite samla «suveniropplag» (500 stk.) av Spor, Glør og Skrift, (360 sider) er innbundet (handarbeid), og selges på tilbud: kr. 250,- portofritt mot forskottsbetaling innen 10. april 1991.

Kanskje noen vil sponse til skoler og bibliotek?

Astor Forlag 8174 Meløy
Postgirokonto 0804 3454162

Derfor ble Quisling mislikt . . .

(Forts. fra s. 2)

redaktør Ranik Halle imøtegikk Quisling i Norges Fremtid. Quislings ide om den nasjonale samlingspolitikk og hans tanker om å befri Norge fra klassekamp synes Nordland å ha tatt avstand fra. For han understreket i sin artikkel at virkefeltet måtte være borgerlige velgere og bor-

det vel neppe serleg mange som framleis går rundt og trur at det var han og hans menn som hadde kalla den tyske krigsmakta til Norge. Somme vedgår til og med at det Quisling gjorde var rett, men at det var Nygaardsvold som skulde gjort det. Slik det gjekk, vart det Quisling som fekk «svimerket.» Og ettertida fekk eit «konsens-syndrom.»

I ettertid lyt ein vel også vedgå at Quisling gjorde eit nytt misstak ved — etter dette — å fortsette som partiførar og seinare ta stillinga som norsk ministerpresident. Hadde han og andre gode nasjonale krefter i staden gått inn for å støtte det påtenkte *Riksrådet*, vilde vi neppe fått eit *betre* styre enn det vi fekk, men eit styre med *betre* forankring i norsk rettskjenne. «Den fundamentale konsens» vilde fått mindre gode vilkår for

å utvikle seg —, trass i London-mennenes kjeftebruk mot «svikarbispen» blant andre —, og trass i Terboven sitt strev for å torpedere alle utslag av norsk sjølvhøvdingsvilje. For i desse første okkupasjonsåra var London-komiteen slett ikkje populær her heime. Det var neppe mange som tenkte på *den* som «lovleg riksstyre.»

Men etterpå kom professor Andenæs med sin «legaldefinisjon.» Eksilkomiteen hadde i alle år vore lovleg norsk riksstyre, og alle norske borgarar var forplikta til truskap mot dette styret. At riksstyret på si side også hadde ei plikt til truskap mot folket, fekk ein derimot ikkje høyre noko om.

Seinare har einsettinga vore så godt som total. Berre «Nygaardsvold-apologetene» blir rekne som «seriøse.» Til med ein så klår tenkjar og frittstående

bladmann som Idar Aarheim blir karakterisert som NS-apologet! Kan så nokon undre seg over at vi og våre søner og døtre nekter å vere med på å skrive slik «historie,» — på seierherane sine premisser? Noko «tilgiving» eller «kritisk medfølelse» har vi så visst ikkje bedt om. Det vi ber om, er at vårt *alternative historiesyn* blir tatt alvorleg.

Red.s anm.:

Redaksjonen føler trang til å presisere det faktum som NS-skrivere har måttet forholde seg til: Vi er i alle år blitt angrepet på spesielle punkter og dertil på falske premisser. Dette har medført at de ressurser vi har hatt til rådighet, måtte brukes til å beriktige og tilbakevise. Dette for å oppnå den troverdighet som senere historieskriving kan baseres på.

VENNEGAVER

TIL «FOLK OG LAND»

Vi kvitterer denne gang for tilsammen kr. 11.760.-.

TAKK FOR FØLGENDE BIDRAG:

K. F. N., Oslo	Kr. 150.-	C. H. A., Våler	Kr. 100.-	A. N., Evje	Kr. 100.-
F. H., Oslo	Kr. 150.-	O. M., Skames	Kr. 250.-	T. N., Nesttun	Kr. 150.-
T. A. J., Oslo	Kr. 100.-	O. S., Kapp	Kr. 250.-	L. M. S., Laksevåg	Kr. 120.-
V. G., Oslo	Kr. 130.-	O. E. N., Hunndalen	Kr. 270.-	B. B., Arnvik	Kr. 100.-
R. S., Oslo	Kr. 150.-	T. H., Skjåk	Kr. 100.-	F. G., Haugesund	Kr. 250.-
O. W., Oslo	Kr. 50.-	B. J., Sagstua	Kr. 120.-	F. R., Haugesund	Kr. 150.-
Ø. L., Oslo	Kr. 130.-	A. G. L. S., Lillehammer	Kr. 150.-	S. B., Straumsgrend	Kr. 150.-
A. K., Oslo	Kr. 100.-	R. J., Flisa	Kr. 50.-	T. E., Bergen	Kr. 25.-
J. R., Oslo	Kr. 50.-	L. H., Hamar	Kr. 200.-	L. S., Eidsbygda	Kr. 75.-
O. Ø., Oslo	Kr. 50.-	H. O. H., Porsgrunn	Kr. 50.-	B. Ø., Sunndalsøra	Kr. 70.-
A. Ø., Oslo	Kr. 100.-	B. R., Revetal	Kr. 100.-	I. B., Åsgårdsstrand	Kr. 70.-
J. H., Lørenskog	Kr. 170.-	L. S. S., Rødberg	Kr. 170.-	S. L., Vikadalen	Kr. 50.-
T. Ø., Sandvika	Kr. 130.-	O. H., Nesbyen	Kr. 150.-	O. Å., Sunndalsøra	Kr. 220.-
K. I., Lysaker	Kr. 100.-	T. L., Rauland	Kr. 130.-	K. O. A., Skånes	Kr. 170.-
P. S., Høvik	Kr. 150.-	A. D., Sokna	Kr. 50.-	E. H., Sparbu	Kr. 370.-
K. H., Stabekk	Kr. 720.-	A. V., Larvik	Kr. 250.-	E. H., Revsnes	Kr. 100.-
J. C., Rykkinn	Kr. 100.-	E. AA., Tjøme	Kr. 100.-	E. A., Trondheim	Kr. 200.-
E. A., Skjeberg	Kr. 120.-	J. E., Skien	Kr. 130.-	O. R., Brennøysund	Kr. 70.-
A. V. N., Torp	Kr. 50.-	O. S., Krøderen	Kr. 370.-	W. H., Svolvær	Kr. 150.-
S. J., Nesoddtangen	Kr. 250.-	A. Ø., Skien	Kr. 100.-	O. C., Narvik	Kr. 70.-
E. G., Rygge	Kr. 240.-	H. S., Ringelia	Kr. 170.-	B. C., Sortland	Kr. 250.-
K. G., Mysen	Kr. 70.-	G. S., Bjonerøa	Kr. 150.-	M. B., Sørreisa	Kr. 100.-
J. R. Ø., Sarpsborg	Kr. 100.-	E. M. N., Mandal	Kr. 50.-	I. K., Sørreisa	Kr. 140.-
I. M. B., Lillestrøm	Kr. 300.-	O. L., Akland	Kr. 50.-	T. E., Neena	Kr. 200.-
O. S., Kongsvinger	Kr. 50.-	A. F., Kristiansand	Kr. 200.-	M. A. H., Tromsø	Kr. 100.-
B. H., Gjøvik	Kr. 120.-	H. J., Bryne	Kr. 50.-	H. E., Burfjord	Kr. 130.-
D. H., Stange	Kr. 50.-	F. S., Stavanger	Kr. 370.-		
O. S., Lillehammer	Kr. 100.-	T. S., Treungen	Kr. 70.-		

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest.: (02) 19 06 71

.... eks.	QUISLINGS FORSVARSTALE,	
	Nummerert praktutgave	kr. 150,-
.... »	QUISLINGS FORSVARSTALE,	
	Billigutgave	kr. 45,-

Serien «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

.... eks.	Odd Melsom: På nasjonal uriaspost ..	kr. 50,-
.... »	Odd Melsom: NS og fagorganisasjonen	kr. 50,-
.... »	Odd Melsom: Fra kirke- og kultur-	
.... »	kampen	kr. 50,-
.... »	Einar Syvertsen: Også dette bør	
.... »	være sagt	kr. 50,-
.... »	ALLE 4 BIND:	kr. 150,-

.... »	A. I. Bru: Professor på ville veier	kr. 50,-
.... »	A. I. Bru: Her er London	kr. 60,-
.... »	Adolf Hoel: Universitetet under	
.... »	krigen	kr. 25,-
.... »	Finn Kjelstrup: Den norske kapitula-	
.... »	sjon	kr. 20,-
.... »	Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren	
.... »	1942	kr. 15,-
.... »	Sigurd Mytting: Politisk dømt	kr. 35,-
.... »	Kai Normann: Diktene Laurbærkran-	
.... »	sen	kr. 20,-
.... »	Arne Tellefsen: Når forsvaret forfaller	kr. 25,-
.... »	Knut Steenstrup: Dilemma	kr. 218,-
.... »	Trygve Engen: Jeg er ingen lands-	
.... »	sviker	kr. 35,-
.... »	Chr. Christensen: Den andre siden	kr. 68,-
.... »	H. Franklin Knudsen: I was Quislings	
.... »	Secretary	kr. 55,-
.... »	Arne Stornes: Spor i vår nære historie	kr. 115,-
.... »	Arne Stornes: Sataniske glør	kr. 115,-
.... »	Arne Stornes: Skrift om vår nære historie	kr. 70,-
.... »	Sundra Sand: Hva var Kristen Samling?	kr. 5,-
.... »	Sundra Sand: Noen erindringer fra tiden	
.... »	omkring Vidkun Quislings siste dager	kr. 5,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

.... eks.	Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	kr. 5,-
.... »	Forbundet: § 104. Mere lys over retts-	
.... »	oppgjøret	kr. 10,-
.... »	Pastor A. E. Hedem: Quo vadis	
.... »	Norvegia	kr. 30,-
.... »	H.r.advokat Albert Wiesener: ASTRID D.D.	kr. 100,-
.... »	Roald A. Nielsen: «Solbris Ohoit!»	kr. 100,-
.... »	H.r.advokat Albert Wiesener: Lys over	
.... »	landssvikoppgjøret	kr. 145,-

FRONTKJEMPERNE:

.... eks.	Svein Halse: Mot sammenbruddet	kr. 238,-
.... »	R. Schulze-Kossens: Militärischer	
.... »	Führernachwuchs der Waffen-SS.	
.... »	Die Junkerschulen	kr. 250,-
.... »	Heiteres aus dem Brotbeutel	
.... »	(Anekdoter m.v.)	kr. 160,-

Legg til kr. 20,- for forsendelser ved forskuddsbetaling til: Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:

Navn:

Adresse:

Postnr.: Sted:

50 år Regiment Nordland

Den 5. februar var det femti år siden de første norske frivillige til Regiment Nordland dro fra Fornebu. Man kan mene hva man vil om det, men det er i alle fall en uutslettelig del av norsk historie. Og søker man etter eksempler på offervilje, mannsmot og fedrelandskjærlighet, er det slett ikke så dumt å lete i den retning.

Takk til de frivillige

Vår mangeårige abonnent, Ursula Lorentzen, bosatt i Hadsund, Danmark, men født i Tyskland, skriver i et brev til oss:

«Hvis De har en mulighet for

det, kunne De maaske ogsaa overbringe min og mange tyskers tak til de endnu levende, forhenværende frivillige fra Waffen SS.»

RETTELSE: I Anton Olstads omtale av Arne Stornes' «Skrift om vår nære historie» i nr. 2 er oberst Hiorth blitt skrevet med «j». — Riktig er med «i». — Vi beklager!

SKARPE SØKELYS

Av Trygve Engen

Arne Myrdal:
Sannheten skal fram.
Lunderød Forlag.

Alt i forordet slår Myrdal fast at denne boka er noko meir end soga om ein organisasjon og ei rettsak. Det er soga om ei lita nasjonal gruppe som reiser seg til kamp mot internasjonalismen, mot krefter som alt lenge før krigen «målbevisst arbeidet for å bryte ned den norske nasjonen». Rettsforfølgjinga mot FMI var derfor ein lekk i arbeidet for

«å knekke motstanden mot regjeringens landsforræderi en gang for alle, slik at den aldri ville reise seg igjen.» (s. 135)

Vidare fører han tanken tilbake til tidlegare kamptider:

«Uten sammenlikning forøvrig, var også henrettelsen av Quisling ikke bare en henrettelse. Den var også en advarsel til kommende slekter om å la nasjonalismen i enhver variant hvile til evig tid.» (Samme side.)

Vidare side 172:

«Og er det noen som innerst inn tviler på . . . at hele denne saken er satt i scene av krefter innenfor alle våre fire statsmakter, som ønsker å sende FMI og meg samme vei som deres politiske forfedre i sin tid sendte Nasjonal Samling? FMI er nemlig nasjona-

listisk i sitt vesen. Samtidig har alle våre politiske partier i Storting, fylkesting og kommunestyre én viktig fellesnevner: De er alle internasjonale, hvilket betyr at de ikke har noen følelser for Norge som enhetlig nasjonalstat. Dette er grunnen til at alle disse partiene helt siden krigen har holdt ethvert tilløp til nasjonalfølelse og patriotisme nede ved å vifte med hakekorset.»

Desse sitatene viser tydeleg at forfatteren har sett og forstått sammenhengen i det som har hendt i vårt land etter krigen. Så vel «rettsoppgjøret» som dei seinare hetskampanjene mot FMI og andre nasjonale organisasjoner, har alle hatt same føremål: Å rydde ut all nasjonal-kjensle og nasjonal tankegang, få oss til å gløyme vår ætt og våre tradisjoner, og dermed viljelaust la oss koke saman i ei fleirkulturell blandsuppe.

Skylda for dette synest forfatteren først og fremst å legge på dei sosialistiske gruppene. Men også såkalla «borgerlege» må ta sin rikelege del av ansvaret. Heller ikkje storkapitalen har noko fedreland.

Soga om rettsaka mot FMI er like spanande som nokon detektivroman. Men boka retter og skarpe søkelys mot samtid og framtid. Ho er vel verd sin pris.

Nasjonalisme ikke det samme som sjåvinisme

Av Hans Olavsén

«Nasjonalisme er en av de farligste og mest blodtørstige av alle avguder.»

Ordene er Peter Normann Waages og er å finne i Morgenbladet for 2. februar. Foranledningen til uttalelsen er balternes frihetshønsker. Avisen kaller bl.a. Waage for filosof og idéhistoriker. Disse titlene får meg bare til å undre meg enda mer over hva det er mulig for presumptivt vet-tuge folk å uttale.

Quisling valgte i tredveårene med velberådd hu å kalle Nasjonal Samlings ideologiske grunnlag for nasjonalisme og ba oss NS-folk kalle oss nasjonalister og intet annet. Var vi da «farlige» og «blodtørstige»? La oss se nærmere på hva vi sto for:

Vi var oss meget bevisst at vi hørte hjemme i en tusenårig norsk tradisjon, og at det var vår

oppgave å bringe denne tradisjonen videre, og beskytte den samtidig som vi utviklet den.

Vi mente at den norske som enhver annen nasjonal tradisjon bærer i seg noe unikt som verden trenger til, og at vi som nordiske mennesker og som bærere av eldgamle frihetsidealene har en misjon i verden.

Vi kjempet hardt mot den overhåndtagende internasjonalisme som særlig de marxistiske partier, men også en del liberalister sto for. Vi mente at deres angrep på de nasjonale verdier ville rive opp vårt folks røtter, noe vi anså som en ulykke fordi mennesker uten rotfeste er ulykkelige mennesker. Men samtidig som vi sto fast tuftet på vår egenarts grunn, var vi vidt åpne for et forpliktende samarbeid med andre folk til felles beste.

Et vesentlig og gjennomgående trekk i nasjonalisten Quislings politiske tenkning var hans ønske om å finne frem til internasjonale ordninger som kunne sikre fred og fremgang, i første rekke i Europa. Fordi han selv var så trygt forankret i en sunn og sann norsk nasjonalisme, var han mentalt istand til å rekke hånden ut til andre. Bare den som står støtt i sitt eget, kan virkelig yte noe i internasjonalt samkvem.

Slik representerte Nasjonal Samling en nasjonalisme som hverken var farlig, blodtørstig eller sjåvinistisk. Derfor anbefaler jeg Peter Normann Waage å granske nærmere hva sunn nasjonalisme er, før han igjen uttrykker seg så bombastisk som i det ovenfor siterte.

Håpløst å fortsette . . .
(Forts. fra s. 1)

klar. Statsminister Nygaardsvold uttalte i sin kringkastings-tale fra BBC den 25/6 1940, følgende: «Det sto da ingen annen vei åpen enn å nedlegge våpnene og sende våre tapre offiserer og soldater hjem.»

Kapitulasjonsavtalen, som ragraf 86 om bistand til fienden den 10. juni 1940 kl. 1600 ble inngått mellom den norske og

den tyske overkommando, opphevet den faktiske krigstilstand. Jfr. forøvrig Odd V. Aspheims helsides innlegg i «Aftenposten»s morgengnummer for 18. oktober 1990 med overskrift: Kapitulasjons-original funnet. Her ble hevdet at denne avtalen avsluttet krigen mellom Norge og Tyskland, og at den i virkeligheten gjorde straffelovens paragraf 86 om bistand til fienden uanvendelig under rettsoppgjøret etter 1945.

QUISLINGS RELIGJØSITET

(Forts. fra s. 3)

val også hans skepsis overfor jødisk fremferd og metoder. Hvor mange kirkefedre har gjennom århundrene vært av samme oppfatning? Jeg nøyer meg med å nevne Martin Luther, en ikke helt ukjent mann i vår norske, lutheranske kirke. Men kanskje var heller ikke han en kristen.

Det som gjør Norderval så useriøs, er dette: Han noterer seg at tanker og idéer som bare for et drøyt halvt århundre siden var svært alminnelige i det norske folk, ikke lenger er 'in' hos meningsmonopolistene. Av det slutter han at slike tanker og idéer må være ukristelige. Der-ved gjør han seg til talsmann for en kristendom som innretter seg etter de vekslende strømninger i samfunnet. Det er en kristendom som svært mange av oss sier nei til.

Nordervals angrep på de prester som sluttet seg til NS, ligger langt under hva et anstendig menneske kan tillate seg. «En del av Quislings såkalte (Sic!) presteskap gikk selvfølgelig (Sic!) også inn i partiet for å innfri ambisjoner som de ikke hadde oppnådd . . .» De NS-prester som selv ikke i Nordervals øyne var av den typen, var «ideologisk uklare».

Hvem var det som sa «Dømmer ikke, for at I ikke selv skal dømmes», Norderval?

Påskehilsen

I «turbulente» tider er det lett å miste fotfester eller glemme at vi har dem. Vår kulturs religiøse tradisjoner og budskap er slike faste holdepunkter. Den tilstundende påsken er i så måte et av de viktigste. Vår påpasselige medarbeider, Catharina, glemmer imidlertid ikke. Hun sender oss gode ønsker for høytiden med nedenstående gamle og vakre danske sangtekst.

*Der flyver saa mange Fugle
i mellem Himmel og Jord.
Selv med den aller minste Fugl
en Tanke fra Gud henfor.*

*Der flyver saa mange Sjæle
hver stund fra Himmel til Jord.
Selv i den aller minste Sjæl
en underfuld Verden bor.*

*Guds Tanker de flyver som Fugle,
som Sjæle farer de hen.
Fra Livets væld de spredtes ud,
der samles de saa igjen.*

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag, tirsdag, onsdag og torsdag kl. 11—15.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.
Kontoradresse: ENERHAUGSPlassen 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.